Johanna Närvi

26.10.2022

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Viite: Lausuntopyyntönne 21.10.2022 / HE 235/2022 vp

HE 235/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lapsilisälain 7 §:n ja toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta lausua joulukuun 2022 lapsilisän kertaluonteisesta maksamisesta kaksinkertaisena lapsiperheiden ostovoiman lisäämiseksi sekä siihen liittyvästä toimeentulotukeen tehtävästä väliaikaisesta muutoksesta.

THL pitää tärkeänä tukea lapsiperheiden toimeentuloa, sillä lapsiperheiden toimeentulovaikeudet heijastuvat monitahoisesti lasten ja vanhempien hyvinvointiin nykyhetkessä, ja niillä voi olla kauaskantoisia vaikutuksia lasten hyvinvointiin ja mahdollisuuksiin. Laskelmien mukaan nopea hintojen nousu on lisännyt köyhien lapsiperheiden määrää, ja köyhyysasteen nousu on kohdistunut etenkin yhden aikuisen lapsiperheisiin. Ylimääräisen lapsilisän tarkoitus on kompensoida lapsiperheille lapsen elatukseen liittyvien kustannusten nousua. Lapsilisä on universaali etuus, jonka maksamisessa ei huomioida perheiden tulotasoa tai omaisuutta. Ylimääräinen lapsilisä kohdentuu näin ollen myös niille lapsiperheille, joilla ei ole toimeentulovaikeuksia. *THL pitää tärkeänä tehdä toimia, jotka helpottavat etenkin heikossa taloudellisessa asemassa olevien lapsiperheiden tilannetta.*

THL arvioi, että kertaluonteinen ylimääräinen lapsilisä ei ole tarkoituksenmukainen keino kuluttajahintojen nousun kompensoimiseksi ja lapsiperheiden toimeentulovaikeuksien torjumiseksi pidemmällä aikavälillä. Suhteutettuna vuoden 2022 aikana tapahtuneeseen elinkustannusten nousuun ja heikentyneeseen ostovoimaan esitetyn lapsilisän korotuksen vaikutukset lapsiperheisiin olisivat pienet: esityksen mukaan kahden vanhemman kotitalouksissa käytettävissä olevat vuositulot kasvaisivat vajaalla 0,3 prosentilla, yhden vanhemman kotitalouksissa vajaalla 0,7 prosentilla. *Lapsilisän indeksikorotukset turvaisivat lapsiperheiden toimeentuloa pidemmällä aikavälillä.* Tällä hetkellä lapsilisää ei ole sidottu indeksiin.

Esityksen mukaan toimeentulotukea myönnettäessä ei otettaisi huomioon joulukuussa 2022 maksettavaa kaksinkertaista lapsilisää siltä osin, kuin sen määrä ylittää tavanomaisen lapsilisän määrän. Tätä THL pitää perusteltuna, jotta taloudellisesti vaikeimmassa asemassa olevat perustoimeentulotukea saavat hyötyisivät tuesta.

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Mika Salminen